Posamezna številka 1 dinar. Poštnina plačana v gotovini.

P.n.
Dolžnostni izvod.
Licejalna knjižnica,
Ljubljana.

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4·—.

LETO III. Ljubljana, petek, 22. februarja 1924. Štev. 7.

Vrednost denarja raste, a z njo brezposelnost

Krah kapitalističnega gospodarstva.

Kapitalističen družabni red se maje. Kapitalizem preživlja svojo zadnjo fazo — fazo imperializma. Anarhistični način proizvajanja (ne radi potrebe, ampak radi profita), ki je temelj kapitalističnega gospodarstva, dovaja kapitalistično gospodarstvo v vedno hujše in vedno ostrejše krize, v katerih se bo kapitalistični sistem končno tudi udušil.

Svetovna vojna je gospodarsko nezmiselnost kapitalističnega sistema samo podčrtala. Kapitalisti so računali, da bo po svetovni vojni nastala gospodarska konjunktura, vsaj v državah zmagovalkah. Toda uračunali so se strašno.

Po vojni so se države gospodarsko razdelile v tiste, ki so zmagale, in tiste, ki so bile premagane. Vrednost denarja v državah, ki so bile premagane, je globoko padla. Gospodarstvo v teh državah trpi, ker je zgubil denar svojo kupno moč, ker se za ta denar ne more uvažati sirovin in drugih potrebnih produktov.

Ali tudi v državah, ki so v vojni zmagale in v katerih je vrednost denarja poskočila, trpi gospodarstvo. V teh državah se borijo z velikansko brezposelnostjo, ker njihovega blaga nihče ne more kupiti, ker je predrago. Tovarne nimajo odjemalcev in zapirajo svoje obrate ali pa delajo samo par dni v tednu. Število brezposelnih in delno zaposlenih gre v milijone in vzdrževanje te armade brezposelnih spravlja iz ravnotežja državne proračune. Na Angleškem je ravno vsled te krize padla konservativna vlada.

Mi v naši SHS nismo niti eno niti drugo. Srbi so zmagovalci, prečani (Hrvatje in Slovenci) pa premaganci. Zato so nam že zdavnaj zamenjali denar, in sicer tako, da smo za štiri krone dobili en dinar. Železniške tarife in vse drugo plačujemo v dinarjih, a zaslužke so nam dajali in nam jih še dajejo v kronah, samo da jih preračunavajo v dinarje. Že pri tem »preračunanju« delavstvo mnogo zgubi.

Naše gospodarstvo v SHS se »konsolidira«. Vsaj tako trdijo buržuazni listi, ki vidijo samo to, da kapitalisti delajo ogromne dobičke. V resnici pa se je naše gospodarstvo v SHS tako »konsolidiralo«, da stojimo pred največjo krizo v SHS iz katere se bo težko izmotali.

Vsa bremena dosedanjih gospodarskih kriz v SHS so zvalili kapitalisti na plače proletariata, ki si ni mogel pomagati, ker ni imel močnih strokovnih in političnih organizacij. Poglejmo samo številke:

1 švicarski frank je v januarju 1923. leta veljal 18.80 Din, v februarju 1924. leta velja 13.15 Din; vrednost dinarja je v tem času torej narastla za skoraj 30%. Ali pa je tudi draginja padla za 30%? Ne! Trboveljska družba je cene premogu zvišala, zvišali so se železniški tarifi, cene življenjskih potrebščin so danes višje kot so bile lani, isto je z manufakturo in drugimi potrebščinami.

Špekulanti so sicer vsled naraščanja vrednosti dinarja v inozemstvu ceneje kupovali, a doma še dražje prodajali. Vlada, kapitalistična vlada v Beogradu je to trpela in ministri so sami špekulirali in »zaradili«, plačali so pa delavci in kmetje in tisti, ki ne žive od trgovine, ampak od dnevnih ali mesečnih plač.

Tudi naša industrija je imela lepe čase. Ker je delovna sila poceni in vrednost dinarja mala, so s svojimi produkti lahko konkurirali z inozemstvom in delali velikanske profite. Trboveljska je za 1922. leto izplačala delničarjem 900% obresti poleg tega, da je investirala milijone v Rajhenburgu in Hudi jami. Tudi vsa druga podjetja izkazujejo velikanske dobičke. Ves dobiček je plod izkoriščanja, glad in pomanjkanje v proletarskih vrstah se je spreminjal kapitalistom v zlato.

Toda sedaj smo pri koncu. Delavstvo in nameščenci so tako slabo plačani, da se vzdržujejo komaj pri življenju. Od delavskih plač se ne da ničesar več odščipniti. Pričelo se je z redukcijami in tudi te so završene, delavni čas je že podaljšan in kapitalisti ne morejo več delavstvu vzeti toliko, da bi na njegov račun vzdrževali svoje sto- in stoodstotne profite.

Bogastva, ki so si jih nagrabili v teh letih, so spremenili v zdravo dolarsko valuto in živeti hočejo od obresti, ki jih plačujejo banke; brez rizika hočejo imeti naložen svoj denar.

Tehnična in organizacijska zaostalost naše kapitalistične industrije, katere niso hoteli pravočasno spopolniti, daje inozemskim kapitalistom možnost, da so pričeli z uspešno konkurenco, posebno še sedaj, ko se je vrednost dinarja dvignila. In naši kapitalisti, neusmiljeni in krvoločni v boju proti delavstvu, so nesposobni, da bi si upali sprejeti boj s konkurenco. Raje, nego da svoje profite za par procentov znižajo, zapirajo svoje obrate ali jih pa skrčujejo in tako vstvarjajo novo krizo brezposelnost, ki bo v prvi vrsti zadela delavski razred, ki pa ne bo prizanesla tudi kapitalistom in današnjemu kapitalističnemu redu.

Brezposelnost je problem vseh kapitalističnih držav — zmagovalk v svetovni vojni. Brezposelnost je posledica anarhističnega načina produkcije, je posledica kapitalističnega sistema. — Sovjetska Rusija ne trpi vsled brezposelnosti, ker je sovjetska delavsko-kmečka vlada spremenila sistem.

Vprašanje brezposelnosti postaja danes akutno tudi pri nas v SHS. Po poročilih meščanskih listov je v SHS že nad 200.000 brezposelnih in kakor izgleda to število vsak dan narašča. V samem Zagrebu je čez 10.000 delavcev brez dela, na celem Hrvatskem preko 53.000. Vsi ti so brez dela in brez jela, ker tista vlada, ki daje na sto in sto milijonov za topove in generale, nima in noče imeti denarja za brezposelne. V Zagrebu se je vršila enketa, pri kateri so sodelovali zastopniki strokovnih organizacij, delavske zbornice in pokrajinske vlade, ki se je pečala z vprašanjem brezposelnih: kako jim dobiti dela, kako jih podpirati. Tozadevne akcije so se v Zagrebu započele.

Tudi pri nas v Sloveniji narašča število brezposelnih ročnih in duševnih delavcev, ki nimajo nikjer zaščite in nikjer pomoči.

Zahtevamo, da delavska zbornica čimpreje zbere potreben materijal o brezposelnih v Sloveniji in da skliče čimpreje anketo, na katero naj povabi vse vpoštev prihajajoče faktorje, da se končno tudi pri nas prične z enotno akcijo proti brezposelnosti. (Ali moramo delavsko zbornico res na vsako stvar s kolom opozoriti? Žalostna »delavska« zbornica.)

Novih 40.000 brezposelnih.

V prejšnji številki smo poročali o zločinski brezvestnosti vlade, ki je odredila, da se vrne 40.000 rudarjev iz Westfalskega, brez da bi se pobrigala, kam bo te reveže spravila pod streho in s čim jih bo preživljala.

Teh 40.000 rudarjev bodo kapitalisti pustili izstradati kot strašilo za tiste, ki bi se drznili zahtevati boljše delovne pogoje ali celo večje mezde. Teh 40.000 rudarjev bodo kapitalisti vporabljali kot »Lohndrückerje« in zato je neobhodno potrebno, da naše strokovne organizacije povratku teh 40.000 revežev posvetijo vso svojo pazljivost.

Vračajoči se rudarji so naši sodrugi in sotrpini, ki ne vedo v kake svrhe so jih kapitalisti pozvali v »domovino«. Zato jih moramo sprejeti kot žrtve kapitalistične brezvestnosti in jih v vseh slučajih gmotno in materijalno podpirati. Podučiti in pojasniti jim moramo, kako so jih kapitalisti prevarili in kako jih hočejo izkoristiti za »Lohndrückerje«. V njihovi bedi pa jim bo treba tudi materijelno pomagati. Povsod bo treba nabirati prostovoljne prispevke za fond 40.000 brezposelnih, da jim vsaj nekoliko olajšamo njihovo bedo. Toda delavstvo je danes do skrajnosti izčrpano in nemogoče je, da bi se 40.000 ljudi vzdrževalo iz prostovoljnih prispevkov. Zato je prokleta dolžnost vlade, tiste vlade, ki jih je poklicala v »domovino«, da poskrbi za te reveže stanovanja in sredstva za preživljanje. Vlada mora nakazati takoj potrebne kredite za človeško preskrbo teh ljudi. Če nima ministrstvo za socialno politiko dovolj denarja, naj ga da vojno ministrstvo, ker važnejše je preživljati 40.000 delavcev, kot pa nabavili nove topove, s katerimi se bo ubijalo zopet delavce in kmete.

Če vlada ne bo pravočasno ukrenila potrebno za zadostno preskrbo vračajočih se rudarjev, bomo poskrbeli, da bo na svoje dolžnosti opozorjena na način, katerega ne pričakuje.

Rudarski shodi 17. februarja.

V Trbovljah in Zagorju sta se v nedeljo 17. februarja t. l. vršila rudarska shoda, na katerih so bile sprejete sledeče resolucije:

I.

Resolucija.

Na javnem shodu v Trbovljah dne 17. februarja 1924 zbrani rudarji konstatirajo:

1. Da znašajo današnje temeljne plače rudarjev od 26 do 36 Din dnevno, kar odgovarja zaslužku od 3.25 do 4.50 Din na uro.

2. Da se s takimi zaslužki pri vedno naraščajoči draginji ne da pošteno živeti in da take mezde ne odgovarjajo težkemu, nevarnemu in za celo gospodarstvo tako važnemu delu.

3. Da trboveljska družba vkljub jasnemu sklepu parlamenta z dne 24. januarja 1924 doslej še ni izplačala štiridinarskega povišanja dnevno, kakor tudi še ni sprejela v službo krivično odpuščenih rudarjev.

Na shodu zbrani rudarji se z ogorčenjem čudijo, da dopušča naša vlada inozemskim kapitalistom, da briskirajo in ignorirajo sklepe parlamenta in zahtevajo:

1. Da vlada resno opozori T. P. D. na sklep parlamenta z dne 24. januarja 1924 in da ukrene potrebno, **da se bo štiridinarsko povišanje mezd rudarjem izplačalo s pričetkom druge obratne perijode.**

2. Istotako naj vlada poskrbi, da se bo takoj izvedel sklep parlamenta, da se odpuščene rudarje sprejme takoj v delo.

Na shodu zbrani rudarji pričakujejo od vlade čimprejšnje rešitve zgoraj stavljenih zahtev, kakor tudi takojšnjega odgovora na Zvezo Rudarskih Delavcev v Trbovljah.

II.

Resolucija.

Na javnem shodu v Trbovljah dne 17. februarja 1924 zbrani rudarji po poročilu referenta konstatirajo:

1. da je institucija delavskih zaupnikov II. rudarske skupine v smislu prehodnih določb zakona o zaščiti delavcev ostala brez zakonite podlage, ker take institucije omenjeni veljavni zakon ne predvideva;

2. da je trditev rudarskega glavarstva v Ljubljani, da drugo rudarsko skupino predvideva rudarski zakon, sicer točna, a da je ta odstavek rudarskega zakona razveljavljen z zakonom o zaščiti delavcev v poglavju prehodne določbe, ki razveljavlja vse zakone in naredbe, ki so v nasprotju z zakonom o zaščiti delavcev.

Na podlagi teh konstatacij zahtevajo rudarji:

1. da rudarsko glavarstvo kot državna nadzorna oblast takoj ukrene potrebno pri T. P. D., da se najpozneje

do 16. marca 1924 izvedejo v rudarskih revirjih volitve delavskih zaupnikov v smislu določb zakona o zaščiti delavcev;

2. da isto rudarsko glavarstvo končno enkrat prične insistirati na tem, da bo trboveljska premogokopna družba izvajala določbe zakona o zaščiti delavcev, na kar doslej rudarsko glavarstvo na škodo delavstva ni obračalo ni malo pažnje.

V decembru 1923 novo izvoljenim zaupnikom druge rudarske skupine pa nalagajo na shodu zbrani rudarji, da na bodočem občnem zboru druge rudarske skupine zahtevajo in izvedejo likvidacijo te institucije in da uporabijo vse sile, da se čim preje izvedejo volitve delavskih zaupnikov po zakonu o zaščiti delavcev, kateri bodo imeli večjo možnost ščititi delavske interese kot doslej zaupniki druge rudarske skupine.

Na shodu zbrani rudarji pričakujejo čim prejšnjega odgovora rudarskega glavarstva na Zvezo rudarskih delavcev, Trbovlje.

III.

Resolucija.

Na javnem shodu v Trbovljah dne 17. februarja 1924 zbrani rudarji konstatirajo:

1. Da je poleg neorganiziranosti in indiferentnosti delavstva razcepljenost glavni vzrok, da se je ofenzivi kapitala posrečilo delavstvu odvzeti v dolgih bojih pridobljene pravice.

2. Da se bo ofenziva enotnih kapitalistov toliko časa nadaljevala in da se bo materijalen in socialen položaj delavstva toliko časa poslabševal, dokler se delavstvo ne bo enotni fronti kapitalistov postavilo v bran v enotnih strokovnih organizacijah.

3. Da se kljub temu, da delavske mase žele enotnosti doslej s strani centralnih instanc in dovolj resno poskušalo doseči prepotrebno ujedinjenje strokovnih organizacij in da so vsled zavlačevanja s centralnih inštanc še danes strokovne organizacije razcepljene.

Na podlagi gornjih konstatacij zahtevajo rudarji:

1. Da odbor Z. R. D. v Trbovljah obvesti takoj vse v poštev prihajajoče strokovne inštance, da rudarji želijo in zahtevajo, da se postavi ena sama močna in enotna strokovna organizacija razredno zavednih rudarjev.

2. Da se pogajanja med posameznimi centralami ne vodijo samo med odbori, ampak da se mora tok pogajanj za ujedinjenje sporočati tudi delavskim masam na shodih, da bo mogoče tudi širokim množicam delavstva sodelovati in soodločati pri tem najvažnejšem organizacijskem vprašanju delavstva.

3. Da I. O. Z. R. D. takoj ukrene potrebno, da se lani prekinjena pogajanja z »Unijo« ponovno nadaljujejo in da Z. R. D. o poteku pogajanj poroča na shodih tudi masam.

4. Da bi se slišalo obe plati zvona, želimo, da se za razpravljanje teh vprašanj sklicujejo skupni shodi z »Unijo«, kjer bodo poročali lahko tudi zastopniki »Unije«.

5. Pozivljamo člane »Unije«, da v interesu ujedinjenja podpirajo naše gornje zahteve pri svojih organizacijah.

Mase hočejo enotno organizacijo in jo bodo postavile z voditelji ali preko njih.

Živele enotne in močne strokovne organizacije!

Živel razredni boj!

Janko Petakovič slovenskim rudarjem.

(Nadaljevanje.)

Rekel sem, da je za boj potrebno požrtvovanje vseh rudarjev. Vem, da se rudarji nahajajo v težkem položaju ali iz tega težkega stanja ne bodo nikdar prišli, če se bodo žrtvovali samo za Trboveljsko Premogokopno Družbo, ne pa tudi za sebe, za svojo organizacijo.

Pomislite, koliko žrtvujete za svoje izkoriščevalce! V 8 urah vašega težkega in nevarnega dela producirate povprečno 720 kg premoga, čigar vrednost znaša do 208 dinarjev. Kaj dobite vi od tega? Borih 30 dinarjev povprečno, t. j. komaj $^1/_7$ tega, kar ste producirali. $^6/_7$ vašega dela vzamejo vaši izkoriščevalci, t. j. Trb. Prem. Družba. Vi vsak dan delate in se mučite za druge in jim kopičite sredstva za razkošno življenje in ne samo to, dajete jim tudi sredstva, s katerimi se TPD lahko bori proti vam. In koliko dajete in koliko delate za organizacijo, za svoje osvobojenje, za boljše delavne pogoje?

Izkoriščevalcem žrtvujete vse, kar oni zahtevajo. Stavite v nevarnost svoje življenje, stradate s svojimi družinami, stanujete v nezdravih stanovanjih, največje žrtve, svoje človeško dostojanstvo žrtvujete za druge, za kapitalistične izkoriščevalce. In vam se dozdeva, da se od vas zahteva prevelika žrtev, če se svetuje, da pričnete zbirati milijonski stavkovni fond, medtem, ko se vam ne zdi preveliko, ko dajete kapitalistom sto in sto milijonov.

Naš učitelj Lasalle je rekel: Bolje je častno umreti, kot nečastno živeti! Brezdvomno je hotel reči, da je sramota za vsakega proletarca, ki si dovoljuje, da mu kapitalisti gazijo njegove pravice in to trpi brez da bi ščitil svoje pravice. Stotine rudarjev gine vsak dan po rovih in smrdljivih stanovanjih zato, da kapitalistična gospoda lahko razvratno živi. Ali ni bolje boriti se in giniti v boju za svoje interese, za svoje pravice, kot pa giniti na delu za druge?

Častno in hvalevredno je boriti se in giniti za svoje razredne interese, a sramotno delati in giniti za druge.

Sodrugi, takega požrtvovanja v vašem zadnjem boju ni bilo. Bilo je malo število sodrugov, ki so pokazali svojo pripravljenost žrtvovati vse, a mnogo jih je bilo, ki so se temu požrtvovanju izognili in ki so se udali pred grožnjami TPD in njenih slug v vladni službi.

Če bi vseh 9450 rudarjev pokazalo toliko vstrajnosti kot je pokazalo nekaj sto sodrugov, potem bi se boj popolnoma drugače završil. O teh rudarjih, ki niso vzdržali v stavki, jaz upravičeno mislim, da oni rajše leta in leta gladujejo in se mučijo za druge, kot pa, da bi par mesecev trpeli zase. Nekaj takega se lahko zgodi samo pri razredno nezavednih delavcih. Prestopanje nekaterih sodrugov ali bolje rečeno nesodrugov v nasprotniški tabor h kapitalističnim radikalom, klerikalcem in fašističnim Orjuncem, tudi dokazuje nizki nivo razredne zavednosti. To ni drugega kot moralni samoumor, ki ga zamorejo napraviti le docela prostituiranimi možgani. Prodajati svoje prepričanje in pljuniti v lice morali, to delajo prostitutke, ki se prodajajo. Ali one prodajajo samo svoje telo, a ti nesodrugi svojo duševnost, svoje prepričanje.

Verjamem, da pride človek v težke neprilike in v skoraj nepremagljive težave, ali človek, ki drži na svojo čast, ne bo nikdar — in če ga stane tudi življenje — privolil v tako sramoto in gnusnost. Take prodane duše moramo prezirati, ker so nedostojni in nevredni naše sredine.

(Dalje prihodnjič.)

Splošna železničarska organizacija Jugoslavije za Slovenijo.

Vabilo na

predpustno veselico

ki se vrši v soboto, dne 1. marca 1924 v »Delavskem domu« na Karla Marxa (prej Turjaškem) trgu št. 2.

Na vsporedu je: godba, ples, šaljiva pošta, srečolov, petje, deklamacija in druga razvedrila.

Začetek ob 19. uri. Vstop prost.

Čisti dobiček srečolova gre v korist »Delavskega doma«.

K obilni udeležbi vabi

Veselični odbor Splošne železničarske organizacije Jugoslavije za Slovenijo.

Poročilo

o plenarni seji C. R. S. O. J. v Beogradu.

2. seja: 27. januarja 1924 popoldne.

S. Petaković otvori sejo ob 1 uri 50 minut in poroča o prihodu s. Blaža de Gregorija iz Osjeka ter poda besedo s. Bukviču.

S. Bukvič: Naš pokret živi v tako težkem položaju, kakor to še ni nikoli bilo. Težav je bilo preveč in se ne more vse breme zvaliti na I. O. Pod takimi težkimi prilikami se zlomijo cele organizacije, celi pokreti. Niti sam I. O. ni zadovoljen z uspehom, ali se tudi ne dajo oporekati gotovi pozitivni rezultati. Ves pokret v celi zemlji, četudi ni ono, kar mi želimo, kljub temu je v napredku. Na prvi zemaljski konferenci niso mogli delegatje ustanoviti niti točnega števila organizacij, danes pa z zadovoljstvom ugotavljamo, da imamo Zvezo oblačilnih delavcev s 4000 člani, kovinarji kažejo tudi znaten uspeh. Med to Zvezo in C. R. S. O. J. treba da plenum regulira odnošaje, ki dosedaj niso bili popolnoma jasni. Na usnjarske delavce je potrebno obrniti več pažnje, ker se je centrala selila, funkcionarski kader se je pa izpreminjal. Ta Zveza šteje 56 organizacij in se finansijsko vsak dan bolj sanira. Ta Zveza ima redne stike s to centralno inštanco. V Zvezi trgovskih sotrudnikov se opaža tudi napredovanje.

Zveze se konsolidirajo, ali kljub temu doživljamo tudi poraze, kakor pri rudarjih. Ni treba, da zaradi poedinih porazov obupamo, ker v boju padajo cele države in ni čudo, ako pred močnejšim sovražnikom pade tudi kakšna naša organizacija. Bilo je sicer porazov, ali tudi zmag, zategadelj je treba izkoristiti izkušnje teh porazov, delegati pa morajo vpoštevati objektivne prilike, v katerih živimo. I. O. ni imel dovolj moči za ves delokrog svojega delovanja na tako razširjenem polju in v tem oziru se mora pečati današnji plenum.

Prosim, da plenum sprejme poročilo s pripombami na znanje.

S. Predojević: Poročilo je tako, da se more kritika vršiti samo sumarno, ker ni poročilo pregledano. Našteva vprašanja, ki so v poročilu omenjena. Akcijo za ujedinjenje strokovnih organizacij je treba bolj zvezati za akcijo enotne fronte. Politika enotne fronte ni vodena pravilno in zaradi tega ni tudi pokazala zadovoljujočih uspehov. Kadar se govori o ujedinjenju, se navadno zapopade tako, kakor da bi trebalo, da ostane samo na spisih in pogajanjih centralnih inštanc. Ni se imelo jasne slike, kaj bi morale posamezne zveze delati, da pride do ujedinjenja tudi mimo volje G. R. S. Niso lesni delavci krivi, da so se tako ujedinili, kakor so danes. Da se ni tako postopalo, bi se zveza ne bila razbila. Centralizem ni treba razumeti kot fetiš, mi moramo biti na jasnem, da v Jugoslaviji ne obstoja edinstvo niti med organizacijami, ki pripadajo C. R. S. O. J., kako pa je šele izven tega? Potemtakem postopek lesnih delavcev kaže uspeh. V vseh Zvezah obstoja tendenca, da se na ta način ujedinijo. I. O. nam ni dal nobenih navodil in mi smo izvršili ujedinjenje pač tako, kakor smo bili prisiljeni.

V strokovni politiki moramo imeti jasno smer in to smer je treba pokazati strokovnim funkcionarjem. I. O. ni delal po gotovem načrtu, ampak kakor se mu je zdelo. V akcijo enotne fronte ni treba klicati sam G. R. S. kot centralno inštanco, nego se je treba obračati tudi indirektno organizacijam, ki so njemu priključene.

Kot član I. O. naslavljam svojo kritiko nase in na druge.

Med I. O. in ostalimi deli pokreta ni bilo dovolj vezi, tako da smo gotove važne stvari izvedeli direktno, ne pa od centralne inštance.

Vprašanje brezposelnosti za nas ni novo. Mi smo v decembru leta 1922. razvili akcijo zoper brezposelnost v Zagrebu. Ona ni uspela, ker nismo imeli jasnih pogledov. Akcija se je morala sprovesti v celi zemlji. Zaradi tega smo marca meseca m. l. priporočali, da se akcija izvede v celi zemlji. Ta ekonomska kriza se je dala predvideti, o tem se je premalo pisalo, razposlane okrožnice pa niso bile dovolj, da se izve, da je v desetem kraju potrebno zborovanje. Mi še vedno tavamo, ker ne vidimo dejstva. Mnogi zopet mislijo, da se danes ne more nič delati. Medtem tudi danes ima mnogo drobnega in konstruktivnega, kar se lahko primenja. Ali mar na Hrvatskem, Slavoniji, Bosni in Hercegovini ni potrebno voditi razrednega boja kljub temu, če so naše silne organizacije prepovedane? Mislim, da je potrebno in da se to da ustvariti s trdno voljo s pomočjo zaupnikov v delavnicah. Ako delavski razred ni sposoben voditi politike brez lastnih domov — tedaj ni potreben! Pred vojno nismo imeli lastnih domov in je kljub temu bilo uspeha.

Kar se pa tiče omladinskega pokreta, on ne more in ne sme biti po strani, niti oddaljen od ostalega strokovnega gibanja, dokler je v našem sestavu.

(Dalje prih.)

Kako ubijajo delavce.

Inspekciji dela v opozorilo.

V tovarni Bonačevi v Kuličevem v Dobu pri Domžalah se je 13. februarja t. l. smrtno ponesrečil sodrug Anton Kovič. Uradna preiskava se še vrši, da pa ne bo zopet vzrok smrti »delavčeva neprevidnost«, hočemo opozoriti inspekcijo dela in zavarovalnico na sledeča dejstva:

Ponesrečeni A. Kovič je bil delavec v Bonačevi tovarni, kjer pašuje po svoje delovodja neki Wolf. Ker se državne nadzorne oblasti ne brigajo dosti za razmere v tovarnah, se tudi delovodja Wolf ni brigal. In ta nemarnost nadzornih oblasti, v prvi vrsti pa delovodja Wolf, imajo na vesti smrt s. Koviča.

Ta Wolf, ki se pusti titulirati za delovodjo, je 13. februarja naročil delavcu Andreju X., ki je šele kratko dobo v tovarni zaposlen, da naj gre odpret kotel, v katerem se kuha papir. Ker se A. X. ni upal in tudi ni znal izvršiti nevarnega posla, katerega sme izvrševati po predpisih samo strokovnjak, mu je moral pomagati ponesrečenec. Ko je s. Kovič odpiral kotel, je para udarila s tako silo iz kotla, da je vrgla A. X., ki je stal ob strani, za vrata, s. Koviča pa je para in papirna masa tako opekla, da je 15. februarja na zadobljenih poškodbah umrl. Pritisk pare je bil tako močan, da je prebil celo strop in streho v tovarni.

Vprašamo inspekcijo dela, ali ji je ta slučaj znan in ali je pripravljena, da po zakonu postavi krivca Wolfa in Bonača pred sodišče?

Če bi Wolf odredil za odpiranje kotla strokovno usposobljenega delavca, bi se nesreča ne zgodila.

Ponesrečeni Kovič je vzdrževal svojega 72 let starega očeta Štefana in svojo 66 let staro mater, ki sta vsled bolezni in starosti za delo nesposobna. Wolf torej ni dopustil samo, da se je ponesrečil s. Kovič, ampak je vzel tudi edino oporo njegovim staršem. Dolžnost Bonača in Wolfa je, da zasigurata izdatno podporo staršem s. Koviča, ker dajatve zavarovalnice zoper nezgode ne pridejo v poštev. Ali naj mogoče ložimo pri sodišču?

Da se inspekcija dela ne briga za nadzorstvo v našem podjetju, je dokaz tudi dejstvo, da delamo po 70 in še več ur na teden kljub temu, da se ni nikdar glasovalo o podaljšanju delovnega časa. Plače, katere daje Bonač, so sramotno nizke. Zakon o zaščiti delavcev se ne izvaja. Izvoljenih zaupnikov nimamo. Dela se z nami, kakor se Wolfu poljubi.

In vse to zato, ker smo brez razredne strokovne organizacije. Zato bomo poskusili z ustanovitvijo strokovne organizacije, ki nas bo ščitila pred kapitalističnimi krvosesi. — Vsi v razredno strokovno organizacijo kemičnih delavcev!

Kovičevi prijatelji.

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

Vsem zadružnikom.

Najno je potrebno, da spremenimo naša zadružna pravila, in sicer iz sledečih razlogov:

1. ker je le s spremembo pravil mogoče doseči oprostitev davkov na dohodke zadruge;

2. da se zadruga oprosti vseh taks in kolkovin;

3. da se bodo nadalje lahko pokladale čiste bilance;

4. ker je mogoče doseči navedene ugodnosti glede oprostitve davkov in kolkovin ter taks le, da se pravila na podlagi priložene korekture spremene.

Vse to je v interesu naše konsumne zadruge in delavstva sploh. Posebne interese na oprostitvi tako ogromnih davkov ima pa brez dvoma naša zadruga že iz tega ozira, ker ima tako ogromne dolgove.

Mi vsi zadružniki naše zadruge moramo napeti vse sile, da se začnejo odplačevati dolgovi. To je pa le tedaj mogoče, ako bomo imeli čiste račune, kar se pa dosedaj ni prakticiralo.

Z ozirom na to predlagam, da se spremene pravila v smislu čl. 262 fin. zak. za leto 1924/25 po §§ 95, 96, 98 srb. zadr. zakona po predlogu, kakor je priložen in ki odgovarja zahtevam omenjenega zakona.

V Ljubljani, dne 8. februarja 1924.

Predlog za spremembo pravil »Konsumnega društva za Slovenijo«.

§ 4., člen 3, odstavek 5, naj se glasi:

»Članu, ki je izstopil ali bil izključen, se izplača delež ali na delež pripadajoče obresti šele na koncu prihodnjega poslovnega leta. (V smrtnem slučaju njegovim dedičem.)«

§ 5. in 6. se črta in se naj glasi:

»§ 5. Vsak član ima pravico se udeleževati zbora, posvetovati se v zboru, glasovati in voljen biti bodisi v načelstvo ali v nadzorstvo. Vsak član sme izvrševati svoje pravice, ki jih ima, pri občnem zboru sam.

§ 6. Vsak zadružnik plača zadrugi 10 Din pristopnine in od občnega zbora določeni delež. Delež se plača takoj ali pa v 10 mesečnih obrokih.

Vsak član lahko plača več deležev, ima pa brez ozira na število deležev samo en glas.

Na zadružne deleže se ne deli dividenda. Pač pa se isti obrestujejo, če to sklene občni zbor. Obrestna mera deležev ne sme presegati obrestne mere hranilnih vlog.

Odpoved deleža velja koncem poslovnega leta. Izplačujejo se pa odpovedani deleži leto dni po tem, ko je obveljala odpoved.

Za obveznosti zadruge član ne jamči le z vplačanim deležem, nego še v višini že vplačanega deleža.

Dolžnost vsakega člana zadruge je, da pospešuje interes zadruge.«

§ 8. naj se odslej glasi:

»Načelstvo sestoji iz načelnika in 8 članov, ki jih voli občni zbor na dve leti. Če član načelstva odstopi pred potekom svoje dobe, se mora izvršiti nadomestna volitev. Dokler se to ne izvrši, ga nadomestuje član iz nadzorstva. Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče posle v sejah, katerim predseduje načelnik v navzočnosti nadpolovične večine članov načelstva. Sklepa se z navadno večino glasov. Pri enakosti glasov odločuje glas predsednika.

Načelnika volijo člani načelstva izmed sebe z absolutno večino. Načelnika načelstva legitimira zapisnik seje, v kateri je bil izvoljen.«

V § 9., odstavek 3., vrsta 3., naj se črta beseda »prihodnjih«.

§ 13., prvi stavek, naj se glasi:

»Člani načelstva ne dobivajo za svoje delovanje nobenih tantijem.«

§ 14. se naj odslej glasi:

»Člani načelstva rešujejo zadružne posle v sejah, ki se vršijo redno ali pa jih sklicuje sporazumno z načelnikom ravnatelj z označbo razpravnih predmetov. Seje so sklepčne, ako je navzočih nad polovico članov načelstva. Sklepa se z navadno večino glasov. Seje vodi načelnik. Sejam morajo prisostvovati tudi člani direktorija, katerega imenuje načelstvo. O vsaki seji se vodi zapisnik, katerega morajo podpisati vsi navzoči člani načelstva, nadzorstva in direktorija.«

Pri § 15. naslov: »Začasne ovire pri izvrševanju poslov načelstva« naj se črta beseda »načelstva«.

§ 17. se črta v celoti.

§ 19. se črta drugi odstavek.

§ 19. četrti odstavek se črta in se naj glasi:

»Zopetna izvolitev oseb, ki so izstopile, je dopustna.«

§ 25. drugi odstavek se črta.

§ 46., točka 11., se črtajo besede »in razdelitev dobička«.

§ 47. naj se glasi sledeče:

»Rezervni sklad, ki se snuje iz pristopnin in v to določenega čistega dobička, ima služiti za kritje izrednih zgub, katere se ne morejo pokriti iz poslovnega dohodka tekočega leta.

Rezervni sklad se mora vsaj toliko časa snovati, da doseže vsoto vplačanih deležev in z njimi združenega jamstva.

Poleg splošnega rezervnega sklada se snujejo v okviru zakona z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. 220, še specijalni rezervni skladi.

Rezervni skladi se v nobenem slučaju ne smejo deliti med člane.«

§§ 5. in 6. se črtata. Mesto dosedanjega § 55. naj se glasi:

»Čisti dobiček se dodaje rezervnim skladom.«

Za železničarje.

Regulacija plač v mariborski delavnici.

Te dni se vrši v Mariboru regulacija plač stalnemu osobju mariborske delavnice in kurilnice v smislu ministrske naredbe, s katero je bil obenem tudi ukinjen člen 7. začasnega pravilnika in da se plače regulirajo po svobodnih tržnih cenah.

To je že en uspeh naših shodov in zahtev.

Kakor se nam poroča, se gospoda pri ravnateljstvu in načelnik delavnice trdo drži šablone naredbe in ne pripuščajo nobenih praktičnih nasvetov. O, da bi se tako šablonsko držali tudi, ko se gre za njih lastne interese. »Splošna železničarska organizacija« je podala k temu svoje predloge in tabelo. Načelnik mariborske delavnice ima pa svojo tabelo in sicer sledečo, razdeljeno na pet grup. V prvi grupi so ženske z najnižjo plačo 2.50 Din do najvišje 6 Din. Moramo takoj protestirati in konstatirati, da se žensko delo tako sramotno plača, vršiti pa morajo delo, kakor vsak nekvalificiran delavec. Kaj si razna gospoda že enkrat ne more ubiti glavo, da je žensko delo istovredno z moškim? Druga grupa so pomožni delavci (nekvalificirani) in imajo 4 Din do 8 Din. Tretja grupa so pomožne delavke od 4.50 do 10 Din. Četrta grupa kvalificirani delavci od 4.50 do 10 Din. Peta grupa so tudi kvalificirani delavci od 4.50 do 11 dinarjev. Šesta grupa, takozvani »anreiser«, od 5 do 12 Din. Sedma grupa mehaniki od 6 do 15 Din in osma grupa modelni mizarji od 6 do 15 dinarjev.

Načelnik delavnice ni hotel, da bi delavci sami izvolili svojega zastopnika v komisijo, nego je imenoval na svojo roko s. Braucharda člana »Saveza«. Dasi mu je Brauchard predložil našo tabelo, je načelnik ni hotel sprejeti, nego je uporabil svojo. Tu se vidi, kako malo eksponenti buržuazije žele razpravljati z delavstvom, nego postopajo z njimi kot z mašino in sužnji. Zopet en dokaz, da bo treba na vsak način strniti vrste v bojevno razredno-zavedno organizacijo.

Zaupniki »Splošne železničarske organizacije«, sporazumno z zaupniki »Saveza« vrše sedaj vsak dan shode in sestanke, da vsaj nekoliko pripravijo dotične sodruge, ki bodo določeni, da bodo člani komisije, bi bo nove plače ocenjevala. Tu bo treba trdne razredne zavednosti, da bodo dotični sodrugi vršili svojo nalogo v prid delavstva in ne v prid gospodov. Preti celo nevarnost, da bodo poklicani vsled kaprice načelnika v komisijo samo neorganizirani delavci, ki nimajo niti pojma o razrednem boju. Tu se bo pokazalo, v koliko bodo delavci, ki niso hoteli biti člani razrednoborbene organizacije, kos svoji nalogi.

Toliko za sedaj. Mi se še vrnemo k temu vprašanju. Pozivljamo pa vse zavedne, organizirane sodruge, da strogo sledijo delovanju komisije in da dobe pod svoj upliv neorganizirane. Če bomo imeli močno organizacijo, bomo uspeli, brez organizacije bodo delali z nami, kakor se bo gospodom poljubilo.

Zdravljenje po najmodernejših metodah.

Že v zadnji številki »Str. Borbe« smo na kratko razložili kako zdravi zdravnik reducirane podržavljene in prevedene južne železničarje. Danes opišemo specialnosti. Načelnik in tajnik prakticirata to metodo kljub temu, da nista absolvirala medicinske fakultete in sicer: Gospod tajnik (ime zamolčimo, ker je slabo plačan) pride k zdravniku in pravi: »Gospod zdravnik, teh in teh ljudi nam manjka. Koliko je bolnih? (Se pogledata in preštejeta.) Tega in tega se pošlje k meni! Ta in ta bode že menda zdrav, saj je doma že 14 dni.« Ko pride »ta« moderen suženj k tajniku, mu pove nekaj na glas na ušesa, potem ga odstopi g. načelniku. — »No, kako je z vami?« »Slabo, slabo, gospod načelnik!« — Potem ga v tem tonu zdravi nadalje na glas na drugo uho; rezultat je navadno tak, da po preteku 20 minut gre mož iz pisarne čvrst in jak in sposoben za nadaljno službo. Amerikanci so sicer brihtni ljudje v različnih iznajdbah, kar se pa tiče zdravniške vede smo pa na Kranjskem južni železničarji daleč naprednejši. Sicer pri takšni konkurenci bi pač moral biti užaljen zdravnik, ko se nepoklicani vmešavajo v njegov delokrog. Ali kakor že rečeno: slaba letina, redukcije, revščina in druge balkanske nadloge nas tlačijo, zato pa se poslužujemo sredstev, samo da pridemo do težko zaželjenega...

Kako je že zapisal pesnik Cankar? »Krojač naj se drži svoje šivanke in »šuštar« svojega kopita!« Torej, bolniki, pozor!!

Protestni shod železničarjev v Mariboru se je vršil dne 14. februarja t. l. v Götzovi dvorani. Bilo je približno 1500 navzočih. Govorili so Bahun in Krekič od Saveza in s. Makuc od **Splošne žel. organizacije iz Ljubljane** in Petean kot zastopnik S. S. J. Govorniki so poudarjali sedanje reakcionarno stanje v državi in naštevali krivice, katere se godijo južnim železničarjem. Omenjali so pravice, katere so uživali že desetletja pod bivšo »barbarsko« Avstrijo, katere so pa sedaj nenadoma ukinili, tako, da južni železničarji nimajo pravzaprav ničesar več za izgubiti. S. Makuc je poudarjal ne samo, da bodo železničarji v bodoče prisiljeni se boriti ramo ob rami, čeprav na ulici, za svoje že pridobljene pravice. Tudi organizatorično se bodo morali združiti **v razredni strokovni organizaciji** z ostalim proletariatom Jugoslavije in celega sveta. Le na takšni podlagi nam je podano jamstvo, da naši shodi in naše resolucije ne bodo brez uspeha. Po referatu je prečital resolucijo, katera je bila sprejeta od železničarjev že v Ljubljani na shodu dne 7 februarja in na celjski delavski konferenci dne 10. februarja. Videlo se je iz obrazov, da so železničarji siti buržujskih obljub in tiranskega početja delodajalcev. Zato snujmo organizacije, da tako zopet ustvarimo zaupanje med seboj, katerega nam tako manjka. Za resolucijo pa morajo stati vsi železničarji, brez razlike, v boju toliko časa, da se jo spravi v življenje. Le boj v organizaciji nas bode rešil iz tega mrtvila in revščine, v katero nas je zakopala jugoslovanska buržuazija s svojimi dičnimi »mož beseda«- ministri. **M.**

Železniški zdravnik in mizarstvo. — Kako postopajo železniški zdravniki s člani bolniške blagajne, je menda že splošno znano. Slučaj, ki se je pripetil dne 18. t. m., pa jasno kaže, kako nesramno in skoraj nečloveško postopa g. železniški zdravnik dr. Trauner. — Žena nekega uslužbenca, ki boleha že pet tednov na ledicah, je šla dne 18. t. m. k njemu v ordinacijo. Ko jo je nekaj časa zasmehljivo gledal, mu pove žena o svoji bolezni. On jo pa izprašuje v zasmehljivem tonu »a križ vas boli, da, da, križ vas boli«, se vsede in zapiše neko vodo in niti ne pove, kaj naj s to vodo dela in kako se jo rabi. Človek naj ugiblje, ali bi to spil, porabil za mazanje, ali pa bi, kar bi bilo najbolje, da bi jo proč vrgel in bi morda najprej okreval. Žena ga ponižno vpraša, kje, v kateri lekarni naj bi omenjeno zdravilo vzela? Zdravnik pa zasmehljivo in zaničljivo odgovori: »to se dobi pri mizarju in ne v lekarni, kar ti ga pojte«. Gospod zdravnik, menda ste tudi Vi bolj mizar kot pa zdravnik, ker izstavljate svojim klijentom recepte za mizarje. Nekoliko usmiljenja bi nam vendar lahko vsaj zdravnik pokazal, pa ne, še ta se norčuje iz ubogih železniških par. Po kaj ste prišli k železnici g. doktor, pa bi se šli učit raje za mizarja, ker menda bi imeli tam več prilike pokazati svoj talent.

SHOD ŽELEZNIČARJEV DNE 17. II. V LJUBLJANI.

»Splošna železničarska organizacija Jugoslavije za Slovenijo« je začela akcijo proti krivicam in šikanam, ki jih morajo trpeti železničarji, posebno pa južni, o katerih se sedaj naenkrat kljub velikanski reklami in meterskim plakatom bivšega ministra radikala Jankovića, ki jih je zagotavljal svoje ljubezni in očetovske dobrote, ne ve, kam spadajo. Železničarje bivše južne železnice državna uprava zravnava dobesedno z državnimi, ki niso bili nikdar tako zavedni, da bi si znali kaj pridobiti. Kar se pa tiče dajatve, pa se prezre južne in se daje državnim, menda kot kazen, da so se južni vedno čutili vsaj na pol kot ljudje in ne kot sužnji. Prvi shod, o katerem je »Strokovna Borba« že poročala, in ki je sprejel tudi že priobčeno resolucijo, je izvolil deputacijo, ki naj nese resolucijo ravnateljstvu. Deputacija ni bila sprejeta. Takoj nato, 10. t. m., je bil sestanek železničarjev v Celju, kjer se je sprejela tudi ista resolucija kot 7. t. m. v Ljubljani in tudi določila deputacija. Tudi ta ni bila sprejeta, dasi je bila iz vseh postaj Slovenije. Še več! Koj nato je izšla naredba, da se ukinjajo delavski zaupniki in to z motivacijo, ki je naravnost nesramna in predrzna zaušnica železničarjem od gospodov, ki so si napolnili žepe, namreč, da se južni železničarji morajo zravnati z državnimi in tam teh delavskih zaupnikov ni. Vihar ogorčenja je zavladal po železnici. V nedeljo 17. t. m. je dal duška na shodu pred polno dvorano Mestnega doma. Nastopali so sodrugi Makuc, Trškan, Vrbec, Marcel Žorga, od državne se je oglasil Kraljič Josip in Korošec Blaž. Vsi so poudarjali, da je razkosanost kriva teh razmer in da je treba skupno organizacijo, borbeno, razredno zavedno, ne kakšne mrliške in podporne. Z bojem si pridobimo nazaj svoje pravice in prisilimo agente in eksponente buržuazije, da nas bodo uvaževali in se nas bali. Treba pa je, in to so govorili vsi, da se ustvari borbeni fond. Treba za borbo denarja. Buržuazija ima vojsko, ima žandarje, ima sodnije in ječe. Mi pa imamo svojo zavest in požrtvovalnost. Zato naj nikdo ne maje z ramami, nego naj vsak dá svoj prispevek v borbeni fond. Ako bi vseh 16.000 železničarjev, ki jih je v Sloveniji, dajalo za borbeni fond, bi lahko izvojevali svoje stare pravice nazaj. A predpogoj je, da se vsi organiziramo, in to v eni edini razredno-zavedni železničarski organizaciji.

Prečitala in sprejela se je resolucija, ki konstatira, da je državna uprava nalašč po nesprejetju deputacije ukinila institucijo delavskih zaupnikov in s tem poudarila pred vsem svetom, da so za njo zakoni le cunja papirja. Zahtevajo pa na shodu zbrani, da se deputacija mora sprejeti od ing. Šega, da generalni ravnatelj Deroco, ko se vrne, mora obvestiti deputacijo, kdaj jo lahko zasliši in sprejme. Ako pa se to ne bo vpoštevalo, pa bo ravnatelj eden kakor drugi moral nositi posledice briskiranja železničarjev v polni meri, železničarji pa si pridejo vseeno po odgovor.

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

V deputacijo so bili izvoljeni sodrugi: Makuc, Baznik, Trškan, Mozetič. — Spremljalo jih pa je veliko zborovalcev do ravnateljstva (samo nekateri strahopelci se niso upali, da bi jih kdo ne videl in bi jim to ne škodilo). Ravnateljstvo je policija zastražila, vendar je deputacija šla v poslopje in do vrat ravnatelja Šega jih je pospremilo kakih 60 sodrugov, dočim so ostali čakali zunaj. Ali Šega, ko je videl, da policija straži ravnateljstvo, je zaslutil, da se ne godi dobro zanj, se je skril. Ni si upal stopiti iz obraza v obraz železničarjem, da odgovori na zahteve. Sprejel je pa potem deputacijo g. ravnatelj Fatur, ki si je tudi malo prej ogledal shod, in obljubil, da bo Derocu sporočil želje železničarjev.

Zborovalci so se nato razšli — bilo je že poldne — z odločnim zatrjevanjem, ako ne bo Deroco poklical deputacije, **da pridejo vsi sami po odgovor.**

Prav je imel. — Na železničarskem shodu 7. februarja v Mestnem domu v Ljubljani je govornik govoril tudi o tem, kako so se varali oni, ki so verjeli kilometerskim plakatom Jankoviča. Rekel je, da v bodoče nihče več ne bo verjel nikomur. — Nekdo zakliče: **Osel gre samo enkrat na led.** Nato se pa začuje drugi: **Železničarji pa stokrat.** — To bi bilo smešno, da ni tako resnično.

Bivši železničarski minister dr. Jankovič. — Meščanski listi pravijo: Zelo porazno je vplival tudi izid procesa bivšega ministra Jankoviča proti uredniku »Republike« Ikoniču. »Republika« je dr. Jankoviča obtožila, **da je postal na nepošten način mnogokratni milijonar,** ki poseduje danes krasne palače. »Republika« je navedla celo vrsto konkretnih slučajev. Včeraj je dr. Jankovič osebno skušal doseči poravnavo, ki pa jo je dr. Ikonič odklonil. Danes je sodišče izreklo obsodbo. **Ikonič je bil glede večine očitkov oproščen,** obsojen pa radi obdolžitve, da je dr. Jankovič kot minister jemal mleko iz Topčidera brezplačno — ker se je izkazalo; da je mleko dobival za polovično ceno. Kaj praviš ti železničar k temu? Največji železničar in minister ne more živeti s svojimi milijoni, da mora za polovično ceno dobivati mleko. Čudno ni potem, da je v svojem pohlepu po denarju spravil železničarje na grob propada, tisoči in tisoči so morali stradati, da si je dr. Jankovič zidal hiše in spravljal milijone. Naj jih ima, tiščali ga bodo kot Juda Iškarjota mošnja s cekini. Ti železničar pa moško na plan in obsodi korupcijo in postani borec v svoji razredno-zavedni organizaciji.

Lepe razmere pri materijalnem skladišču južne železnice.

Nekdaj vzorna in pravilna uprava materijalnega skladišča je danes, kar moramo na žalost konštatirati, zelo slaba in pomanjkljiva. V dokaz navedemo samo nekaj slučajv. Na primer: Zimske kape se delijo nadsprevodnikom preje kot sprevodnikom. Pri tovornih vlakih je nadsprevodnik lepo na toplem v službenem vozu, nasprotno pa zmrzuje sprevodnik tovornih vlakov na zavorah in je izpostavljen vsem vremenskim neprilikam. Drugi primer: Pri razdelitvi čevljev, na primer blokovnik, ki opravlja službo v bločnih stolpih, to je na suhem in gorkem, je dobil škornje, sprevodnik tovornih vlakov, kateri je izpostavljen vsem vremenskim neprilikam, pa navadne čevlje izdelka firme Peko s papirnatimi petami. Zato opozarjamo merodajne gospode, da pri prihodnji razdelitvi obrnejo malo večjo pažnjo, posebno kar se čevljev tiče. Sprevodniki tovornih vlakov naj dobijo škornje, ki jih v resnici tudi rabijo. Ako se bodo delili tudi čevlji firme Peko s papirnatimi petami, pa prosimo, da se delijo samo tistim, ki ne hodijo po blatu in vodi, ker le tako si železniška uprava lahko prihrani lep denar, ker je papir precej cenejši kot pa usnje.

Vsak zavedni proletarec mora biti naročnik „Strokovne Borbe“.

Dopisi.

Hrastnik. V »Pravici« štev. 7., z dne 14. februarja t. l. so zajavkali nekateri »prizadeti« s tako nesramnostjo, da sem prisiljen resnici na ljubo, povedati par gorkih vsem »prizadetim«: 1. Da sem bil od dela odpuščen vsled takozvanih **»plavih«**, opozarjam vse podpisane **»prizadete« v »Pravici«**, naj govore dostojneje ter naj jim služi v to svrho potrebna informacija. Moja odpustitev od dela je stavkovnega značaja, t. j. vsaka žrtev se zahteva, tudi pri mladinskem proletariatu. Res je, da sem končno, vsled »plavih« odpuščen od dela, toda ugotoviti se mora, da tudi na nekatere radostne želje denunciantov in nazadnje pa tudi vsled **nekonkretnosti pazništva.** 2. Glede nabrane vsote, stavkujočim v podporo, je značilno javkanje zopet tistih ljudi, ki niso bili še nikdar člani ZRD, ki so se pa posebno za časa stavke in po stavki izkazali kot plodonosni obrekovalci. Vsi informirani člani ZRD govore o tem precej drugače. Predbacivanje in blatenje funkcijonarjev ZRD je nelojalno, ker bi se morali obrniti vi sami do njih dokler še niso odpotovali s trebuhom za kruhom. O »zafuranju« stavke, o popivanju vina g. Logerja, o sejah, ki so trajale cele noči, ter da niso za časa stavke zaslužili nič, to je zahrbtno napadanje, ter vaša propaganda za **»Polakovo organizacijo«**, t. j. za organizacijo, ki naj uniči razredno zavest rudarjev. Poteza »kakor pripovedujejo«, tako se ponavadi izražajo ljudje, ki fantazirajo, ki jim je predmet izkoriščanja deveta dežela, božje kraljestvo. To je jasen izraz zaščitnikov **jezuitov** iz trboveljske in iz same dolske fare, črnih papistov. Taka je pot, taka je vaša misel, hotenje, t. j. v znamenju obrekovanja in denucijacije ali v blatenju je rešitev vašega dostojanstva. 3. O žalostnem poteku stavke se je obrniti po informacije k radikalskim mogotcem, eventuelno pa preglejte svojo »kroniko«, ki je pisana po diktatu »črnih patriarhov«. Tako je, gospodje! 4. Ali sem slišal? Aha — »sedaj pa g. Salamon, po svoje s kaso gospodari in obhaja popolno zmago.« — Da, »kasa« pa »kasa«! Na mestu povem: Dotični »prizadeti« naj se nemudoma predstavijo v moji »kasa hiši«, da jim za njihovo trudapolno denunciantsko delo financijsko pomorem — ali, da jim pokažem krepko resnico: »vi ste lažnjivci, ki poštenega človeka, postavljate v nepošteno luč ter mu kradete, po vašem mnenju, idejo revolucionarnega dela!« — Ali vaše obrekovanje, polno »peklenske nesramnosti«, vaša denunciacija ne vzame človeku z razredno zavestjo popolnoma nobenega poguma v boju za delavske pravice. — Končno: Vaše »legendarenje«, vaša papistovska služba, vaš značilen izraz obrekovanja bo dokazal proletariatu, da ste hlapci buržuazije, raznih milijonskih tronov in baronov, Pollakov itd. Tako propagandno delo vas bo rezkrinkalo, da sejete laži — in želi boste razočaranje; **kajti v resnici je moč.**

Hrastnik, 16. februarja 1924.

Salamon Lojze.

Socialpatrioti v Brodu.

Zaman iskajoč dela v Sloveniji, sva se napotila iskati kruha po svetu. Slučajno sva prišla v Brod, kjer sva dobila po dolgem čakanju delo v Tovarni strojev in vagonov. Že pred vstopom nama je bilo zagroženo, da ne smeva agitirati za razredno zavest, katero mora imeti vsaki delavec v sebi.

S smehljajem sva vzela to na znanje ter se vzlic temu podala na delo za našo organizacijo v tovarni. Tukajšnjim socialpatriotom ni to nikakor všeč, kateri imajo tu pod pritiskom podjetja večino. Po zadnjem štrajku, kateri je trajal dva meseca in ga je vodil Savez radnika metalske industrije in obrti Jugoslavije, so tukajšnji sodrugi vzdržali borbo proti kapitalistom in uvedbi akordnega dela. Našli so se razni izdajniki delavskega pokreta in uničili to stavko potom dovedbe tujih neorganiziranih delavcev. Oblasti so se podale na stran kapitalistov, madžarskih akcijonarjev ter izgnale vodilne zaupnike (Krudlj itd.). Stavka se je zrušila po trdi borbi, uvedlo se je akordno delo, katero tlači danes delavstvo tukajšnje tovarne.

Socialpatrioti, videč po njihovi zaslugi uničeno stavko, so sklenili z direkcijo, toraj s kapitalisti pogodbo, katera se kratkomalo glasi: »V Tovarni vagona i stroja sme po kolektivnemu ugovoru obstojati samo Savez metalskih radnika Jugoslavije« in to so patrioti.

Drznila sva se agitirati za razredno bojevno organizacijo, a to je prišlo g. predsedniku zaupnikov na uho, kateri je zahteval od naju potom pozivnice na sejo odbora (dokazi na razpolago), da se izjaviva, da ne bodeva več agitirala za pošten boj, ali pa naju v nasprotnem slučaju vrže potom direkcije na cesto.

Zdiva se jim nevarna, kakor tudi direkciji in iz tega sledi, čisto logično, da so oni v objemu z buržuji, kateri nam pijejo kri. Nisva se čudila temu, ker znani so nama patrioti že iz Slovenije.

Sodruge železniške delavce v Mariboru opozarjava, da malo bolj delajo za splošno železničarsko organizacijo, ker malo čujeva od Vas. Niti Vaše uboge plače Vam ne izplačajo redno in kaj ste ukrenili proti temu? Nič. Če bo šlo tako dalje, Vas bodo čisto slekli. Savez železničarjev Jugoslavije, slavni stari socialpatriotični zaupniki so imeli občni zbor (glej Volksstimme 17. januarja 1924), kjer so se spotaknili tudi ob nas rekoč, da so mladi zavozili organizacijo. Vprašamo jih samo, kako stališče so zavzeli o priliki, ko je izostala Vaša plača dne 15. januarja 1924, mogoče s protestom, kateri je veliko pomagal? Sodrugi! Patrioti bodo spravili ladjo na varno, kakor omenjajo, a najbrže, kakor se vidi, za železničarske magnate. Velika sreča se Vam obeta, če boste imeli take zaupnike. Pri volitvah zaupnikov jim pokažite, kako pot in taktiko je treba za trde buče buržujev. Uverjena sva, da bodo sodrugi železničarji v Mariboru volili sodruge, kateri stojijo na stališču razrednega boja.

V tem smislu Vas pozdravljava

F. K. in D. M.

RUDARJEM V ZAGORJU.

Odbor Z. R. D. v Zagorju sporoča vsem članom, **da se bodo vršili redni članski sestanki in sicer:**

za Kisovec: vsak četrtek po plači ob 4. uri popoldne pri Zakrajšku;

za Kotredeš: vsako nedeljo pred plačo ob 4. uri popoldne pri Uraniču;

za Toplice: vsak četrtek pred plačo ob 4. uri popoldne pri Iv. Borivšeku.

Strokovna šola

za člane Z. R. D. in steklarje vsak torek ob 5. uri v restavraciji.

Redne odborove seje

vsako nedeljo po plači pri Iv. Borišeku.

Na članske sestanke in strokovno šolo imajo pristop člani strokovnih organizacij s člansko legitimacijo.

Brez legitimacije se vsled zakonskih predpisov ne more nikogar pripustiti.

Udeležba na članskih sestankih je obvezna in se bo vodil tozadevni zapisnik.

V sredo dne 12. marca 1924

se vrši v Delavskem domu v Ljubljani ob 8. uri zvečer

strokovni sestanek,

katerega se morajo udeležiti **vsi odborniki in zaupniki neodvisnih strokovnih organizacij v Ljubljani.**

Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij.

Vabilo na občni zbor

»Splošne gospodarske zadruge Delavski dom v Zagorju,«

ki se bo vršil v nedeljo, dne 2. marca 1924 ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. Borišek v Toplicah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Nadomestne volitve.
4. Raznoterosti.

Ker je občni zbor zelo važen, prosimo vse sodruge zadružnike, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Načelstvo.

Za tiskovni sklad »Strokovne Borbe«:

Ljubljana. S. Mesojednik 10 Din, s. Repaušek 10 Din, s, Baznik 20 Din, s. Furlan 25 Din. Skupaj 65 Din.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Vergelj Anton.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

MARKSISTIČNA BIBLIOTEKA.

Konzorcij »Glas Svobode« je začel izdajati poljudne znanstvene knjige v zbirki »Marksistična biblioteka«. — Kot prvi zvezek je izšla knjiga:

LENIN,

njegovo življenje, delovanje in dejanje.

Knjiga, ki ima krasno Leninovo sliko in obsega 52 strani, je sledeče vsebine: 1. Predgovor. — 2. Leninovo življenje in delovanje. — 3. Značaj Vladimirja Iliča. — 4. Lenin. Spisal K. R. — 5. Enotnost v Leninovem nauku in delu. — 6. Revolucionarni marksizem.

Knjiga stane samo 5 Din. Nad polovico naklade je je že razprodane, zato naj se vsakdo, ki želi imeti to predragoceno knjigo, takoj naroči na njo. Naroča se na upravništvo **»Glasa Svobode«, Marksov trg 2, Ljubljana.** Denar se pošlje naprej; s poštnino stane knjiga 50 para več. Razprodajalci, ki niso člani stranke, ali so brezposelni, imajo 20% popusta. Kdor ne pošlje denarja vnaprej, naj piše, da se mu pošlje knjiga po poštnem povzetju. Sicer se naročilo ne more upoštevati. Denar se lahko pošlje po položnici »Glasa Svobode« s **pripombo: za knjigo.**

Vsak proletarec mora imeti to knjigo! zato sezite urno po njej!

V začetku marca izide

2. zvezek marksistične biblioteke

Pariška komuna.

Knjigo bodo krasile pretresljive 4 slike iz pariške komune. To bo najlepše proletarsko čtivo ob obletnici pariške komune (18. marca 1871 je bila proglašena pariška komuna).

Gotove so že

Leninove stenske slike.

Cena 5 Din. Po pošli 25 p več. Ceno za slike v steklu in okviru sporočimo.